

יוֹלְיוֹס קִיסָר

לְוִילְיָאם שְׁקֶסְפִיר

תרגום ח. נ. ביאליק

מערכה ראשונה

מחזה ראשון

רומי, רחוב

באים פלויוס, מרולוס והמון אזרחים

פלויוס

איש לביתו, הנרפים. סורו מזה!

העת מועד היום? המרם תדעו

פי האמנים, באין אותות מלאכתם עמם,

אל להם בימי המעשה שוט ברחובות?

מהמלאכתך, האיש?

אזרח ראשון

בני אנכי.

מרולוס

אי אזור העור? וקנה המדה איהו?

ומה מתלוצות אלה אשר לבשת? —

ואתה האיש מהמלאכתך?

אזרח שני

אני, במחילת כבוד האמנים השלמים,

אינני בלתי אם מטריא.

מרולוס

אך מלאכתך מה היא? ענה דבר ברור!

אזרח שני

אתברך בכלבי, אדוני, פי מלאכתי

מישרים בלה, אין בה סתף, רופא

גדרות אנכי.

מרולוס

מלאכתך מה היא, הנזכר! אמר,

מהמלאכתך?

אזרח שני

אלניא בחמתך, אדוני, פן תתפגע

מתמה וזוהה גם בך ידי לרפאך.

מרולוס

האותי תאמר לרפא? אי ערפנים!

אזרח שני

כדברך כן הוא, בדי לשים עליך

טריא.

פלויוס

אשקה אתה, האין זאת?

אזרח שני

כן הוא כדברך. על מרצעי אחתי, אין

הלקי לא בעסקי רוכלים ולא בעסקי

נשים, בלתי אל המרצע עיני, אכן רופא

נעלות בלות ומבקעות אנכי, נעל פי

תהלה ותאנש — אנכי ארפאנה, בל-אנשי

הכבוד אשר ינעלו עור בקר לרגלם — על

מעשי ידי ידרכו.

פלויוס

מדיע אפוא נמשת הנותך היום?

ומה האססוף הזה אשר הקהלת?

אזרח שני

רק לבעבור ירבו ישחקו האנשים ההם

את נעליהם ורבתה עבודתי ומשפחתי.

ואולם לא אכתד מאדוני, פי רק למען

ראות את-פני קיסר ולשמת בתהלוכת

תפארתי קראני לנו חג היום.

מרולוס

מהלחני? פלאי נבורות קיסר אימו?

אי הישבוים אשר ינהגם אתריו רוקאה

רתיקים למרפבות הודו באזקים?

אי לך עם רומי גלמי עין ואבן?

אססוף בערים ערלי לב ואון!

התזכרו את-פומפאום? לא אחת ושתיים

תפיש תפשתם בחומות וכראשי מגדלים,

בחלונות נאותהם ועלי נות עליתם,

אתם ועולדיכם על זרעותיכם, ותשבו

תחתכם

יום תמים ותחיליו עד בוש למען

ראות את-פומפאום הגדול עובר

בחוצות רומי.

וידי אך תגלה לעיניכם מרפבתו —

ותרועת עו תפלין מפיכם, אשר

טבר הנקר

יחרד מלא אפקיו לרעם קוליה.

ועתה הנה לבשתם כלכם בגדי חמדות

ותג קראתם לכם ותצאו כרבבותיכם

לרפד בפרחים נתיב האיש אשר הכריע

את-פומפאום וינאל בפיו בדמו.

סורו מזה! אל בתיכם שובו והתנפלתם

לפני האלילים, אויבי יסלחו לכם

את-הטאתכם הגדולה, לזכתי הסר,

והשיבו מעליכם את-חרון אפם.

פלויוס

סורו, סורו מפה, אזרחים, ועקב חטאתכם

לכו אספו את-פדירעיכם מדלת העם

והוציאום אל נחל טבר, ושתם דמעתיכם

על מימיו נוספות, עד עלות תהמו מפתח

ונשקה את-מרום בפיו ממעל.

(האזרחים נפוצים)

ראה, מה-נמסו סיני אדם אלה,

נאלמים במוסר כלמתם נמונו וילכו.

עתה קומה ולכה אל הקפיטוליון

ואני לדרך אל-בה, והיה פי תמצא

בלירי פאר בראשי הפסילים והסירותם.

מרולוס

הינקה בל-עושה זאת? הלא ידעת

פי חג לפרקל לנו היום!

פלויוס

אין רע! אל תשאר בל-זכר ושאר

לכלירי קיסר על הפסילים, ואני

אשומה לה וכה

והסיומי האססוף מרחבות קרניה.

בהמרט ראשית נוצה מאברת קיסר —

ושפל מעופו, פן לשחקים ירקיע

ונשא ונבה מאד עד לא תשורנו עין

וכבד עלינו אכפו ושאתו תבעתנו.

(שניהם הולכים משם)

מחזה שני

הקודמים רחבה.

בתהלוכה פאר ובלוית נוגנים באים קיסר, אנטוניוס, הוא לבוש מדי המתחרים במרוץ, קלפורניה פורציה, דיצ'אוס, ציצרו, ברוטוס, קסיוס וקסקא. אחיהם המון עם ובתוכו חוזה.

קיסר

קלפורניה!

קסקא

הסו, קיסר מדבר!

(הנוגנים משתתקים)

קיסר

קלפורניה!

קלפורניה

הנני אלופי.

קיסר

התיצבי על דרך אנטוניוס בצאתו

למרוצתו במתחרים, אנטוניוס!

אנטוניוס

הנני אדוני המלך!

קיסר

אל תשכח,

אנטוניוס, לנעת בקלפורניה

בחלףך במרוצתך על פניה.

הלא ככה וקנינו הגידו לנו?

פי העקרנות, בנעת בהן יד

מתוך מרוצת הקדש, וסרה מהן האלה

ונסקדו בפרי בטן.

אנטוניוס

זכר אזבכה!

דבר קיסר צו!

קיסר

החלו, ודבר אל תפילו

מכל משפטי התחרות והקוטיה.

(ומרת המנגנים)

החוזה

קיסר!

קיסר

מי הקורא?

קסקא

החשו, יהדל הרעש!

קיסר

מתוך ההמון קול מי יקראני?

עו ורם משאון הומרה בוקע

הקול: קיסר! - דבר, קיסר יש און.

החוזה

הזהר ביום איד מרציוס.

קיסר

מי האיש?

ברוטוס

חוזה הוא, המנהיג מאיד מרציוס.

קיסר

הביאוהו אלי. אראנו פנים.

קסקא

האיש, צא הראה לפני קיסר!

קיסר

ומה בסוף עתה? שובה דברה!

החוזה

הזהר ביום איד מרציוס.

קיסר

בעל חלמות הנהו.

עובדה וקרפנו נלכה.

(ומרת לכת: התהלוכה עוברת. נשאים

ברוטוס וקסיוס)

קסיוס

התלך לחוות במרוצת המתחרים?

ברוטוס

אני - לא.

קסיוס

אנא לכה.

ברוטוס

לא לשחוק לפני.

צהלת רוח אנטוניוס רחוקה מני.

אולם אתה עשה כלבכה ולכה.

אנכי לא אעצרה.

קסיוס

התבוננתי

אליה, ברוטוס, זה ימים וארא

פי תגרע ממני את-אור עיניך

ואת-הסודן, למו מאו הספגתי.

אכן כבדה גם קשה מאד הולע

מדי תניפה לקראת ידך נפש.

ברוטוס

שנית, קסיוס. בתקדור צעוף האפל

אור עיני - ועף פני על נפשי יחיל.

זה ימים שתי עדי ונערכוני

שעפים משעפים שונות ומריבות לב

לי לבדי הן והן אשר תשחתנה

אור פני ואת-רוחי תעפרנה.

אל-נא גרע אפוא על ככה

לידי רעי ובתוכם קסיוס, גם אתה;

ידעו-נא כי אם יש אשר אתרפה

באהבתי, אין זאת בלתי אם

מאשר כבדה על ברוטוס המסבן

מלחמתו את-נפשו, על פן ישה

את ירדיו מאור פניו.

קסיוס

אכן שנית, על-פן בהבי צפנתי ואעלים

ממך מזמות גדולות ונצורות.

הגדה לי, ברוטוס הטוב, היכל תוכל

לראות את-חזות פניך אתה?

ברוטוס

לא, קסיוס. לא תוכל תרא עין

פני בעליה אם לא במראה.

קסיוס

פן דברתי, אכן רע הדבר עלי

כי אין מראה לנגדך אשר תערך

את-כבוד נפשך פנימה לעיניך

וראית בה את-צלם פניך. שמעתי

כי רבים מבחירי רומי ומאציליה -

וזלתי קיסר הנאדר - מדי דברים בברוטוס

ובהאנחם תחת על זמינו ותפללו

פי תשבנה עיני ברוטוס איש הנדיבות אליו.

ברוטוס

מה המוקשים האלה אשר יקשת לי, קסיוס,

כי תצוני לבקש בנפשי את-אשר אין בה?

קסיוס

לכן הט און ושמעני, ברוטוס הטוב!

וען ובוען, באין צלמך נגדך, לא תוכל אפה

ראות פניך, ותייתי אני ראי הנוכחית

אשר יגל לעיניך, ולוא אף מעט מוער

מכל אשר לך ולא ידעת.

אל נא, ברוטוס האהוב, לשוא תחשדני.

הכאחד הלצים אנכי? אם הסבן הספגתי
 לשפף בשבועי לשובעות את-שפף אהבתי
 בתיק פל-עובר? האם הפרתני
 ותדע פי אשית בחלקות אל איש
 אף אפל על צואריו ואחר אשימנו בזה?
 או פי כאחד ההוללים פחו במים אנכי
 להתרעות אל פל-נקלה במשתה ה'ין?
 אם פנהוא - שטה מעלי. פן תגבר.
 (קול חצוצרות ומרועת עס)

ברוטוס

מהקול התרועעה? דואג אנכי
 פן המליך העם את-קיסר.

קסיוס

דואג אמה? אם פן רע עליך הדבר?

ברוטוס

אכן לא לפי רוחי הוא, קסיוס, ואם
 אהבתי.

אף מדיע תעצרני פה? מהדבר הסתר
 בפיך אלי? אם דבר העם ושלמו הוא,
 פי עתה שימהנא כבוד נפשי מול
 עיני האחת

ואת המות מול השניה, והבטתי אל
 שניהם

כאחד ברות אמיני. פה ותנו לי
 האלחים

וכה יוספו, אם לא תרדתי לכבוד
 נפשי

ענה מיראתי את-המות.

קסיוס

אתכבוד נפשי, ברוטוס, ידעתי גם
 ידעתי

פדעתי את-הוות פניה. ואף אמנם
 הכבוד הוא דבר שיתתי עמך הפעם.
 לא אדע מהמשפט החיים האלה
 געינה ובעיני כל וולתי, ואולם אנכי
 בוחר אני המחות מספר החיים
 מחיות ביראה מפני כן-אדם נערפי.
 פמוני כקיסר פן-חורין יצאתי מבטון,
 וגם אמה כן; מוזן אחד ותיה כלני

ובשר פלנו יאכל קרח אחד פהרף.
 פעם אחת ביום סער וסופה,
 וטבר הנהר התגעש מלא כל-גדותיו,
 ויאמר אלי קיסר: התמצא, קסיוס,
 את-לבבך

וקפצת עמי יחד אל המצולה
 הרותחת ושחינו אל העבר הלון?
 עוד הדבר בפיו ואני בלבושי התנפלותי
 המימה ואקראהו לבוא אחרי.

והוא אמנם עשה כן. הנהר נהם.
 פולעות עז הפיני בו גלים

ונשו לעמתו את-קשי חונו.
 והי בטרם נניע אל המטרה

וקיסר קרא: הושיעני, קסיוס, פן
 אטבע!

ואני, פנשוא אניאם, אבינו הגדול,
 מתוך להבות טרויה את-אנחיסם הישיש

על פתפו, פן מקרב גלי טבר הזועף
 משיתי את קיסר, והאיש הזה היה

עתה לאלחים!
 וקסיוס יצור נקלה ודר ובאמון ישח

מדי יניד אליו קיסר עפעף. שוב
 פעם אחת

בהיותו באספמיה ויחל בקדחת,
 ויהי בתקף אותו המלה וארא

והנה רעה אחוזתו. אכן
 רעד רעד האלחים! שפחו הצוללות

פשיד חורה ועינו אשר התרדה תבל -
 הועם והרה פתאם. שמעתי אנוחתי, ולשונו,

זו כרתה אזנים לכל-מתי רומי
 ואמריה כלם לזכר-עד על לוח נחרתו.

פעתה כילדה חוליה: טיטיניוס, מים!
 אלחים אדירים! נשגבה היא ממני

איש רפה ידים פמה איככה
 וכה לעבר בראש אדירי תבל

ובירו השרכיט.
 (קול חצוצרות ומרועת עס)

ברוטוס

שוב קול עגות. אין זאת
 פי אם תרועת העם היא, בהעתירו

שנית על ראש קיסר שפעת הזר
 ותפארת.

קסיוס

אכן פנהוא, פן-אדם. גדול ורם
 פענק

הוא על במתי תבל, צרה לו, ירף,
 ואנתנו קמני ארץ בין מצוקי

רגליו נלכט
 צפונים לקבורת נקלים, ללא שם וזכר.

יש אשר האדם כמו ידו ייצרלו
 גורלו.

לא יד הפוכבים, ברוטוס יקורי,
 פי ידנו אנהנו היא אשר תכשילנו.

ברוטוס וקיסר - במה נפלה קיסר?
 במה נעלה שמו משמך אמה?

פתבם על לוח יחד - ונאו שניהם
 למראה

יהגם פוף - וערב שמך בשמו לאון,
 שקלם במאזנים - וכבר גם זה כמהו.

קסמה בהם - והעלה גם שם ברוטוס
 את הרוח מהרה פהעלות שם קיסר.

בלשם פל-אלחים גם יחד! מה ומה
 המעדרים

אשר מלא מהם קיסר הלוח את פרושו
 פי גדר פכה? הדור, מהקלות מאד!

אכן תם, רומי, פחף להקים ורע חיל
 ומתי כבוד ועז. ההיתה כזאת

מקדם, מימי המפול ועד עתה,
 ואם נמצא כדור הזה בדורות פלם

אשר לא תהי תפארתו בלתי אם
 על האחד!

גם מאז מעולם פי ידבר ברומי,
 מי הוא

אשר מלאו לבו לאמר פי רחבי חומתה,
 לא יכילו בקרבם בלתי אם את האחד.

והנה עתה גם עתה עוד פי מרחב לרומי
 ומקום אין בקרבה בלתי אם לאחד.

אנכי ואמה, שנינו מפי אבותינו
 שמענו, פי בימי קדם היה היה איש

וברוסום שמו, ויבחר להמליך ברומי
את הששטן מהקים עליה מלך.

ברוסום

אהבתך אותי ידעתי, גם אשר ישאל
לך מעמי אותו שער אשער,

ואשר יהנה לבי על זאת ועל עתות

אלה —

אותו אנד לך אחרי ימים, אף בעת עתה
אנא אל תפצר בי ואל תגשני.

אשר אמרת אותו ישלך רוחי, ואשר

תניד עוד

אותו אוסיף אקשיבה, ובארף רוח.

למועד עוד נשוב נפגש והנינו יחד
בכל הנדלות והנצורות האלה.

אחת דע לך עתה, רע יקר נפשי,

כי ברוסום יבחר לנמשו שכן בכפר
מהקרא ברומי ושבת תחת היד הקשה

אשר תזם עתנו הרעה לאכף עלינו.

קסיוס

שמתתי בי אמרתי רפת הפח
פגעה בלב ברוסום ותרושיפהו.

ברוסום

תמו השתוקים. קיסר הנה זה שב.

קסיוס

מדי עברם ותפשת בכנף קסקא
והשמיעה בועף לב, כמשפטו תמיד.

את כל הנכבדות בדברי היום הזה.

(קיסר ורואי פניו שבים)

ברוסום

כן אעשה, ראה, קסיוס, צרבת ועם ורחה
על מצח קיסר וסביביו נשערה מאד.

לחי קלפורניה תורה, ועיני ציצו —

עיני חלדה לזהמות כאשר ראינוהו

לא אחת בקפיטוליון, בסוד המחוקקים.

בהתנחה את אחר מזקני הארץ.

קסיוס

קסקא הן יציר לנו מה הדברי.

קיסר

אנטוניוס!

אנטוניוס

הנני, קיסר.

קיסר

אהבתי כי יסובבוני

בריאיו כשך ותלקים, אשר תערב למו

שנתם פלילות, ואולם קסיוס מראדו

דל וצנום, איש שעפים ועשתונות הוא.

בני אדם גמרו מוקש טמון בקרבם.

אנטוניוס

אל תירא, קיסר! אין כל מוקש בלוי
בברומי הוא, איש חיל וי אדם המעלה.

קיסר

לוא שמן מעט! אני אמנם לא איראנו.

אפס לוא אל שמי יחבר הפחד —

כי עתה לא אדע איש אשר אמהר
שמות מעדיו ועבור פרק הבשר הלוח.

בקפיוס, הרבה ירבה הנות בספרים.

עינים בזהנות לו, יראה ללכב בני אדם

אף יבין אל כל מעשיהם, שעשועים

לא יאהב כמות, אנטוניוס, שיר וזמר

לא ישמע, שחוק שפתיו יחשוף, ויבשחוקו —

ויהי כלועג וכבו לנמשו על תתה

למשל בו השחק רגע, אנשים גמרו

לבם לא ידע שלו מדי ראותם

אחד נעלה ומרומם מהם, על-כן

היות בקרבם, ראה דברתי לך כל-ואת

רק למען הזהר ולא מפחד, הן אנכי —

אנכי הוא קיסר! עבר לך לימיני —

— כבד האון הזאת אנכי — והנדת לי

דבר אמת, מהדבלבך אתה עליו?

(קיסר וכל רואי פניו סרים, זולתי קסקא)

יוֹלִיּוֹם קִיסָר

לְיֹלִיאָם שְׁקֶסְפִיר

תרגום ח. נ. ביאליק

(המשך מגליון שלישי)

קסקא

בְּנֶחֱת בְּגִדֵי מִשְׁכַּתְנִי: הַדְּבַר לָךְ אֵלַי?

ברוטוס

כֵּן, קַסְקָא. הֲלֹא תֵינֵד מֵהַדְּבַר נֶפֶל הַיּוֹם
כִּי וְעַמּוֹ כֹּה פְּנֵי קִיסָר?

קסקא

הֲלֹא עַמּוֹ הֵייתָ, הֲאֵף אֵין זֹאת?

ברוטוס

כִּי אִז לֹא שְׂאֵלְתִי אֶתְּפִי קַסְקָא עַל־כִּכְהָ.

קסקא

וּכְכֵן, הַגֵּשׁ הַגֵּשׁ לֹא אֶת־הַעֲטָרָה, וּכְתִגִּישׁ

הַמַּגִּישׁ אוֹתָהּ — וַיְהִדְפֶנָּה מֵעֲלֵיו כִּלְאֶחֶר־
יָד: כּוֹאֵת —; אִז נִשְׁמַע קוֹל הָעַם בְּרֵעָה.

ברוטוס

וּמֵהַדְּבַר תְּרוּעַת הָעַם בְּשִׁנְיָה?

קסקא

שׁוֹב עַל־כִּכְהָ.

ברוטוס

הָעַם הִרִיעַ בְּשִׁלְיִישִׁית. מֵהַפֶּשֶׁר

תְּרוּעַתוֹ הֶאֱחָרְוָה?

קסקא

עַל־כִּכְהָ וְעַל־כִּכְהָ!

ברוטוס

הַפְּעָמִים שְׂרָשׁ הַגִּישָׁה לֹא הָעֲטָרָה?

קסקא

חִיָּיָה אִם לֹא שְׂלַשׁ כִּדְבַר הָיָה.

וְהוּא גַם הוּא דָּחָה דָּחָה מֵעֲלֵיו שְׂרָשׁ
רְגָלִים, וּבְכָל פַּעַם — בְּנַחַת הַזִּלְכָת וּמוֹסָפֶת.
וְעַל כָּל־דְּחִיָּה וְדַחֲתָה הִרִיעוּ לְעַמְתּוֹ שְׁכֵנֵי
הַבְּשָׂרִים תְּרוּעָה גְדוֹלָה.

קסיוס

וּמִי הַגִּישׁ לֹא אֶת הַעֲטָרָה?

קסקא

הֲלֹא אֲנִטוֹנִיוֹס.

ברוטוס

סַפְר־נָא, קַסְקָא יְקָר, הַדְּבַר עַל אֶפְנִיו.

קסקא

נִקְל לִי הַסְגֵר נִפְשִׁי לְמִמִּיתִים מִסַּפֵּר

הַדְּבָרִים עַל אֶפְנִיָהֶם. אֵף הַכֵּל וְרִיק

כָּלָם. אֵף נָתַן לֹא נִתְּתִי לְפִי עֲלֵיהֶם.

רֵאִיתִי כְּהַגִּישׁ לֹא מָרִי אֲנִטוֹנִי עֲטָרָה,
וְלֹא עֲטָרָה, כִּי אִם מֵעֵין עֲטָרָה — וְהוּא
הִלַּךְ הַרְפָּה מֵעֲלָיו, כַּאֲשֶׁר אָמַרְתִּי, אֵף אִם
לְכִי יֵינֵד לִי כִּי חֶשֶׁק חֶשֶׁק בָּה עַד מָאֵד.

אִז וַיִּגֵּשׁ לֹא אֲנִטוֹנִיוֹס אֶת־הַעֲטָרָה שֵׁנִית, —
וַיְהִדְפֶנָּה עוֹד הַפְּעָמִים, וְאוּלָם שׁוֹב יֵינֵד
לְכִי לִי, כִּי קִשְׁתָּה מָאֵד עַל אֲצַבְעוֹתַי
הַפְּרוּדָה מֵעַם הַעֲטָרָה; וְאִז תִּגֵּשׁ לֹא
הַעֲטָרָה בְּשִׁלְיִישִׁית — וַיְהִדְפֶנָּה בְּשִׁלְיִישִׁית
גַּם הוּא. וּמִדֵּי הָדַמּוֹ — הִרִיעַ הָאֶסְסֶסוֹפּוּס
תְּרוּעָה גְדוֹלָה, מִתָּא כַּפּוֹ הַמִּיכָלּוֹת, זָרַק
כּוֹבְעָיו הַמְזֻהָמִים הַשְּׂמֹמָה, וַיִּבְאֵשׁ אֶת־
הָאָרֶץ בְּרוּחַ פִּיו בְּאִשָּׁה רַבָּה וּכְבֻדָּה,
עַקְבַּ מִשָּׁף קִיסָר אֶת־יָדוֹ מִן הַעֲטָרָה,
עַד אֲשֶׁר לֹא יָכַל עוֹד קִיסָר עֲמֵד
מִפְּנֵי הַצַּחְחָנָה, כִּי הִנֵּה מִקֵּץ רִגַע הַתַּעֲלָף
וַיִּפֹּל; וְאִנִּי גַם אֲנִי יִרְאֵתִי לְמֵלֵא צְחוּק
פִּי, מִדְּאָנָה פֶּן אֶפְתַּח שִׁפְתַי וּבִאָה הַצַּחְחָנָה
בְּקַרְפִּי.

קסיוס

אנא, לאט לך, האמנם התעלה קיסר?

קסקא

נמל נמל ארצה בתוך הרחוב, פיו העלה קצף והדבר לא היה בו.

ברוטוס

לא יפלא הדבר. נכסה הנהו.

קסיוס

לא, פי אתה ואני וקסקא הנכסים.

קסקא

לשכר מלך לא אבין, ואולם דברי אמת ונכון. קיסר נמל ארצה. ואהיה נא כמתעמע בעיני כר, אם לא מחאו לו בני האססוסוף פה ונם שרקו לו בשפתיהם, הפל לפי משפטם עליו, אם טוב ואם רע, פעשותם למשחקים על הפמה.

ברוטוס

ובשוב אליו רוחו מה היה דברו?

קסקא

אי! עוד בטרם יפל - פראותו את שמחת האססוסוף על הדסו מעליו את העשרה, וקח ויפרם אתפי בתנתו, ויחשף להם צארו לאמר: שחטוני! ולוא איש מעשה מאומה הייתי, פי עתה ארדה-נא על פל-הנבלים יחד לשאול תחתיה, אם לא הקימותיו על מוצא שפתיו. ואחרי כן - נפל. ובשוב רוחו אליו - ויחל אתפני הקהל הנכבד לשאת את פניו אם עשה ואם דבר לפניהם דבר אשר לא כדת, פי על פן ישיבו אל לבם, פי אך מתלתו עשתה לו ככה. שדש או ארבע אשות מן הנצבות על ידי צווח בקול: אי, נפש יקרהו - ותסלקנה לו בכל לבבן. ואולם אך נקלה היא: לוא גם את-אמותיהן לעיניהן רפש קיסר, פי עתה נם עתה לא המעיטו עשות מבן.

ברוטוס

ואחרי-כן הלך טשם בועף?

קסקא

בדברך.

קסיוס

ויצרון נאם?

קסקא

נאם נאם, ויונית.

קסיוס

ועל מה נשא משאו?

קסקא

לא ידעתי, ואם אבדא לכם מלבי, איכה אשא פני אליכם פל-הימים. אלה אשר הבינו גחבו איש אל רעהו וניעו ראשו, ואשר לי אני - הנה שפתו ויונית ולא אשמענה. עוד חדשות בפני אליכם: מרוזים וסליונים, עקב השליכו את-הפלילים מצלמי קיסר - נספר פיהם, ועתה שלום. עוד דברים תפלים כאלה וכאלה היו שם - מי איש וזכרם בלם.

קסיוס

התאכל, קסקא, אתי לחם הערב?

קסקא

לא.

קרוא אני אל מקום אחר.

קסיוס

אילי תאבה

לאכל עמי מחר בצעהרים?

קסקא

אכול אכל.

אם אני אתיה, ואם אתה לא תנחם ואם ארחתך תנעם.

קסיוס

טוב הדבר.

אני אחכה לך.

קסקא

פן תעשה, שלום לשניכם.

(קסקא הולך לו)

ברוטוס

מה היה לאיש פי כבד פכה.

ובנעוריו הן עזה רוחו פאש שלהכת?

קסיוס

בכל-צבדות, ידיו למראה עין -

פרוחו אז פן עזה היא גם עתה
בבוא לסניו עליית עז ומפעל נדיבות.
נשותו איננה פלתי אם תכלים
לשנינת שפתו וסגלה לקבת בני האדם
לעפל את דבריו ביתר תאבון.

ברוטוס

אכן נראים דברך. עתה אלכה מזה.
מחר, אם דברים לך אלי, אל

ביתך אסורה.

או, אם יש את-נפשוך, אלי תסור.

אנכי אחכה לך.

קסיוס

פן אעשה, ואתה

עד פה ועד פה הנה-נא בכל הנעשה
על פני תבל ארץ.

(ברוטוס הולך לו)

אכן, ברוטוס,

איש נדיבות אתה, אפס רואה אנכי

פי יש אשר ישנא והבך וכתמך יועם

בהיות בו יד. אין טוב אפוא מהתחבר

נדיבות לנדיבות, פי מי זה תקיף

ועמד בפני מדותים? אותי ישטם קיסר

ואת-ברוטוס יאהב. אך לוא נם הייתי

אנכי ברוטוס, והוא - קסיוס, מי אני

אם ידיתני אתריו, עוד תלילה

בעד החלונים אנרות אליו אפילה.

שונות-כתב אלה מאלה, פאדו סתחת

ידי אזרחים שונים יצאו ופה אתך

יתנו כלם מה-גדול ומה-נערץ

שמו ברומי, כאשר נם ירמו שמה

על רום עיני קיסר ונכה לבו.

אחרי כן ישב-לו קיסר על פסאו בטח:

מנר נמנהגו, או כי יארכו ימי סבלנו.

מחזה שלישי

הקורמים, רחוב, רעמים וברקים.

קסקא, חרב שלומה בידו, ויצרון.

יצרון

שלום, קסקא. העד ביתו לזית את-קיסר?

למה עיפת כה? ומה-לך פי רוחך נכהלה?

קסקא

ואתה התעמד בך היות במוט ארץ

ועמידה בקנה ותגודו? הו' ציצרון,
 ענין ראו סערות, ראיתי סופות ועם
 במוצאן אלונים אדירי יערי, ראיתי
 גאון גם נפוח בועפו ובשצה קצפו
 וברוממו שיא גליו עד לעניי אימה.
 אפס מעודי ועד ליל זה, מעודי
 ועד עתה לא עברתי בתוך סערה
 ממסרת להבות אש, אין זאת כי אם
 צבאות מרום אסרו איש ברעהו מלחמה
 או כי הארץ בודון תועבותיה הכעירה
 אתהמת האללים ואמרו להשחיתה.

ציצרון

הנם נפלאות מאלה ראיתי?

סקא

אחר העברים,
 ואתה ידעתו פנים, רום שמאלו נשא,
 ותצת ותלהט בעשרים לפידים יחד,
 אף הוד לא אכלה והאש לא שלטה בה.
 ועוד זאת (ומאז לא השיבותי תרבי
 אל תערה).

על יד הקפיטוליון פגוש פנשתי ארו
 ונלמש עיניו לי, וכן עבר ונלך לו בועף
 לבלי פגע בי, שם גם התגודו יחד
 כמאת נשים נבדלות, נעות פנים
 מזועה,

ותשכענה כי עיניהן ראו אנשים,
 אש להבה כלם, משוטטים הנה והנה
 ברחובות, ואתמול בעצם יום בצעהרים
 ישבה לה בלב העיר לילית אחת
 ותרע ותצרח מאד, ובבוא כל-הפלאות
 האלה יחד, אל תאמרו: מצאנו פשר,
 מחקות הטבע אלהי - לי יאמר לבי,
 כי אין אלה בלתי אם אותות שמים
 מבשרים רעה למדינה, בהראותם בהי.

ציצרון

עת פלאות העת, אפס בני האדם
 זה רפס לחוזת בפל מחזיון לבם
 ותת לפרים פתרונים לא המה,
 הובא קיסר אל הקפיטוליון מחר?

סקא

בוא יבוא, גם שאל מעם אנטוניוס
 להודיעך כי מחר יהיה שמה.

ציצרון

ובכן היה שלום, ליל סגור אשר פנה -
 לא עת שזמט ושוח הוא.

סקא

לך לשלום, ציצרון.

(קסיוס בא)

קסיוס

מי בזה?

סקא

איש רומי.

קסיוס

הקולך הוא, קסקא?

סקא

אנן בוחנת לך, מהנורא הלילה, קסיוס.

קסיוס

נעים הלילות הוא לישרי רוח.

סקא

מי ראה מאז שמי זעם פאלה?

קסיוס

אשר ראו אתהארמה בכל-תועבותיה,
 ואולם אני שטתי ברחובות קרה
 ומפעותי לילה אהור לא נסוגותי.

בלוי אזור ותנורה, פאשר תראני בזה,
 חשפתי לבי ואבוננהו לעמת אבני האש
 וחצי הקעס, ובהתרוצץ התבק

כשפוסון תכלתי, ויהי כאלו נבקע
 לב השמים פתאם - ואציב את-לבי אני
 כמשרה לרשף אשו.

סקא

הטוב כי תנסה
 את-השמים נכה? בשלח אללים ארירים
 את-מלאכי ועמם לפניהם, להפליאנו
 באותות ובמופתים ובמוראים גדולים -
 אין טוב לאדם כי אם לבלש אימות ותדרות.

קסיוס

כבדרות אתה, קסקא, שביבי החיים
 הלוהטים בלבב פלאיש רומי לא ידעוך
 או כי הסתר פתמרים, חור ונבקה
 תלך, אחוז אימה ומפה תמהון

למראה השמים הוד והועם.

אפס לוא חכמת ומשפל לשרשי הדברים:
 מאין להבות האש והרוחות המשוטטות
 האלה?

מדוע פל-תיה ועוף פנה דרכיהם סלפו?
 מדוע זקנים ישתוללו ויזדים יתנבאו

וכל-יש שחת דרכו וישט מארח חקו
 לנתיב תהפוכות ונרות? - וידעת היום

כי אף השמים נתנו את-הרוח ההיא
 בכלם, רק למען שיתם מורא ואותות אימה

לאתת הממלכות בהשחיתה את-דרכה.
 ידעתי איש - גם בלש אוכל אקבנו -

אשר לליל בלהות זה ידמה מאד, איש
 עושה חזיונים, שולח בקרים, פותח קברים

וישאנה לו כלביא הקפיטוליון, איש פערפנו,
 אשר לא כל-יתרון לו ברות עו ותעצומות

לא עדיף ולא עלי, ובכל-יאות גדל וישנה,
 והוא נורא ואים בפעוטי הלילה הזה.

סקא

הלא על קיסר תדבר, -האין זאת, קסיוס?

קסיוס

ויהי מי, הלא בני רומי כלם, דור מינו,
 הם ואבותיהם עצם אהת ובשר אהד

ומחמר אהד קרצו, אפס, הוי להור,
 רוח האבות נאספה מאתנו ואיננה.

ורוח אמותינו היא הפוכנת בנו,
 כי לב נשים לבנו לעל ולסבל.

סקא

אכן שמעתי כי נועצו זקני הארץ
 להמליך מחר את קיסר, ונשא הנור

ביום וביבשה, בלעדי פה באיטליה.

קסיוס

אם פן אפוא, אדע עתה אנה אבונן
 את-המאכלת הזאת, יסדה קסיוס את קסיוס?

בזאת, האללים, תתנו את-החלש כגבור,
 ובזאת, האללים, עריצים לאין תשימו!

גם מצודות סלעים, גם חמות אכן ונחשת,
 גם מצרי כלאים וגם פבר זוקי ברזל,

פזוא לא יכלאו את-הרוח בגבורתה.

וכי יכפרו ככלי החיים על האדם - מי זה

ישמחה על פסא הפריטור, למען
 ימצאנה ברוטום. ואת האגרת האתרת
 תפיל אליו בעד החלון, ואת זאת —
 תדביק בדונג בפסל ברוטום הקדמון.
 אתרי בן למסדרון פומפיאום תבוא
 ושם תמצאני. הבאו ריציום ברוטום
 וטרבונים שמה?

צינא

בלם, זיאתי צמבר,
 פי סר לביתך לבקשה. טוב, הנני
 ואריצה
 את האגרות למקום זה יעדת לך.

קסיום

אתריבן תבוא לתיאטרון פומפיאום.

(צינא הולך לו)

בלכהנא, קסקא, ובטרם יאור הפקר
 גשחר פני ברוטום בביתו. שישת

רבציו

לנו הם. נפגעהנא בו עוד אחת מעט
 והיה כלו לנו.

קסקא

אכן מרומים ישכן בלב העם מקצה,
 ואשר יראה בנו כדבר שמצה ודמי
 אותו חסד פניו כאבן החכמים והכבנו
 לצדקה וליתרון.

קסיום

מה הוא ומה ערפו
 ומהדרוש הוא להסצנו לעת פזאת —
 אותה בינות אל נכון. עתה נלכה,
 פי תצות לילה עבר. ובטרם בקר
 נעירנו ובטחנו פי לנו הוא.

(הולכים)

הברית ברוחה. עתה דע לך

אפוא, קסקא

פי השיתי לב רבים מאנשי החיל ברומי
 תת ידם למפעל עז ונהדר-אימה. ידעתי
 הם יחכו לי עתה במסדרון פומפיאום.
 פי בליץ וזעה זה אין ברחובות קריה
 מעמד רגל לאיש. ופני איתני עולם
 ומראיהם הלילה פמומת לבנו המה:
 בלם דם ואש ובלהות מות.

קסקא

החרישה רגע. הנה איש בא בתפוזן.

קסיום

צינא הוא. בפעמי רגליו אפרינו.
 מאנשי שרומנו הוא.

(צינא בא)

אנה תחפה, צינא?

צינא

יצאתי לבקשה. מי הלז? מטלום צמבר?

קסיום

לא, קסקא הוא, איש בריתנו. הוחכו לי?

צינא

שמחתי מאד, מהנרא הלילה. יש
 משלנו אשר ראוי מראות זרים מאד.

קסיום

המחכים לי? הלא תען?

צינא

אכן חפה יחגי.

הו קסיום, לוא מצאה לך ותבא
 גם את ברוטום איש החיל בכריתנו!

קסיום

אל תדאג. קחנא, צינא, אגרת זה

אשר יעצרונו לקרא לנמשו דרור! —

ואם אנכי

היודע זאת — ידעוהנא גם כל-באי עולם,
 פי את-חלקי אני במשא העל — אותו
 פרק אפרק מעלי בעבר עלי הרוח!

(הרעמים)

קסקא

גם ידי תמצא לי עשות פכה, אין עכד
 אשר לא תהי פדותו עמו ונאלתו בידו.

קסיום

ומדוע זה אחו קיסר דרך עריצים?
 המסכן! ידעתי, גם הוא לא נהפך לזאב
 לולא ראה בני רומי והנם עדר פבשים,
 ולא נהפך לאריה — לולא מצאם אילים.
 אשר יחפו להבעיר מדרת אש עצומה —
 והצית הקש בתחלה. אף פסלת רומי!
 נערת וסחיו פי נקלתה היות דלך נמאס
 למען העלות ננה על שפסל ודל-ערך
 בקיסר. אף אהה! אנה התעיתני.
 מרי שחיי? אולי על און עבר-מאהבה
 אדבר? — פי עתה נכוננו לי לשפטים,
 אף אין פחד: גשקי בכפי, ולמות אבני.

קסקא

הלסקא תאמר זאת, לאיש אשר מעודו
 לא רגל על לשונו. הא לך ידו קומה
 ועשה אגדה למען קדם פני הרעה,
 וראית אם לא אהיה בין הראשונים
 למיטיבי צער ולמרחיקי לבת.

קסיום

יהי בן.